

Juhász Gyula-díjasok

A kultúra értékeinek közvetítésére hittel vállalkozó alkotókat tüntetett ki a Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa: a Juhász Gyula-díjakat tegnap délután a Juhász Gyula Művelődési Központban vehették át a Hódiköt művelődési ház társadalmi vezetőségének tagjai; Bátyai Jenő, a Zöldért Vállalat minőségügyi igazgatója, műszaki-tudományos szakíró; ifj. Lele József néprajzkutató és Polner Zoltán költő, újságíró. A szegedi kitüntetettéktől azt kérdeztük: milyennek látják a kultúrák közvetítés lehetőségeit ma, Magyarországon?

Bátyai Jenő

ják, mi a kultúra és az érték, és akik nem tudják. Hogy mitől válik valaki ilyenre, vagy olyanra? A mi viszonyaink között a szocializációs folyamatban rettentő fontossá válik, hogy akad-e olyan személyiség kinek-kinek a környezetében, aki az értékek tisztelt-re képes nevelni. Tölem már óvodások is tudnak kérdezni, ha az óvónő nemcsak azért tanít nekik verset, mert az elő van írva... De a nyugdíjas is csak melegedni jön a múzeumba, és még jó, hogy nem a kocsmába, ha nincs a környezetben kisugárzó hatású, értékes egyéniség. Vagyis, a kultúraterjesztőknek van még elég dolguk Magyarországon, mert az értékek becsülete nem természetes része az életünknek.

Polner Zoltán

— Az utóbbi években megnőtt a népi kultúra iránti érdeklődés. A filmjeim, a Teknőkaparó, A kenyér — nívódíjat kaptak a miskolci tévéfesztiválon. A Boszorkányok, varázslatok című táncjáték sikeres volt a szegedi szabadtérin. Néprajzi tárgyú könyveim keresettek, ugyanilyen témájú, a szegedi stúdióban készült filmjeimet is jól fogadta a közönség és a kritika. Szellemi életünk számos kiválósága odaállt az ügy mellé. Úgy látszik, az értékmérés végre program és cselekvés nálunk — nem pusztá deklaráció. Ami egy népi államban nagyon is elvárható.

S. E.

A régi-új karmester: Molnár László

Nem lehet azt mondani, hogy tétlenkedne a szegedi operatársulat új, hivatalosan még ki sem nevezett művészeti vezetője, Gregor József: tegnap a színházban megállapodott Molnár Lászlóval, a tavaly innen Miskolcra szerződött karmesterrel: jövőre haza, a augusztus 1-jétől dolgozzon első karmesterként a Szegedi Nemzeti Színházban.

Míg készült az aláírandó szerződés, gratuláltunk Molnár Lászlónak új posztjához: — Örülök, hogy újra itthon lehetek, hiszen igazából sosem akartam elszakadni Szegedtől. Egyetlen gondom van: a jövő évadra Miskolcon Carmen-bemutatót tervezünk, ezt még feltétlenül nekem kell megcsinálni. Remélem, hogy ezzel együtt sikerül igényes, jó munkát végezni a következő szezonban Szegeden is.

„Botrányos szertartás, szünet nélkül”

Kornis-bemutató Szegeden

Vasárnap este 8 órakor a nagyszínházban mutatja be a Szegedi Nemzeti Színház társulata Kornis Mihály Bűntetések című művét. A színlapon a cím alatt ez áll: Franz Kafka emléke. Botrányos szertartás, szünet nélkül.

Megváltás nincs

Idézet az előadáshoz készült ismertetőből: „A Bűntetések: szertartás és cirkuszi attrakció. Egy — a képre és a mozgásra épülő — színházi kísérlet vázlata. Középpontban a borzalmas huszadik század krisztusi tisztaságú alakja: Franz Kafka. Az emberiség az Öszövétség óta a Megváltót várja. Néhányan föl is tűnődölnek, mint alkalmi Messiasok. A karkai logika szerint azonban: megváltás nincs.

A zsidó vallási szokások, a modernkori félelem- és szorongáslény, a személyiség egyre erőteljesebb belső bomlási mechanizmusai: ezek szervezik az írói alapanyagot. Szituáció — realista értelemben — nincs. Csak élmény és történet. Az előadás nem a történet, a jellemek és a szituációk klaszszikus dramaturgiai harmóniájával, hanem a pillanatnyi élmény erejével és annak képi kifejezésével érhet el hatást.”

Az élmény története

Idézet a rendező, Ruszt József írásából: „Ez az előadás csupán egy megoldási kísérlet a lehetségesek közül... A Bűntetések 'jelkép' dráma, s története anynyi, amennyit egy 'nagyimén' a szertartásban részt vevő hívó megélni tud. Az élmény története ez, és nem a történet élménye. Miként a zene sem képszerűen tükrözi a valóságot. Új drámai közeg ez, eddig még nem igazán elemzett törvényszerűségek és kompozíciós struktúrák kísérlete.”

„Vitaalapnak tekintem”

— A szerző azt mondta, sose hitte volna, hogy valamely színház valaha is vállalkozik a Bűntetések bemutatására. Miért kísértette meg Ruszt Józsefet a Kornis-darab?

— Aki elolvasta az író szövegét és ért a színházhoz, az tudja: ha ezt meg lehet csinálni, akkor úgyszólván mindent... Nagy stúdium nekem a Bűntetések. A szöveg csontvázszerkezet, amit

a színházban kell „fölhúsolni”, a böffelületig. De hogyan? Miként járjon magától egy toloszék? Melyik színész vállalja, hogy artistakolában tanulja ki a színpadon végrehajtandó mutatványokat? Hol az az eleven élő, amelyik instruálható? lehet-e működtetni — mintha nem lenne eleven? Azt az illuzionista arzenált, amit a szerző leírt, talán filmben lehetne fölvonultatni. A színház kénytelen erről lemondani, mert egykamerás műfaj, a montázstechnikája nem olyan, hogy ismételni, vágni, képet képre üsztetni lehetne. Mi tehát az illuzionista szerkezetet itt egy teatrális szerkezetű formálunk, ami azt is jelenti, hogy bevalljuk a trükkjeinket. Mindenesetre szokatlanságok lesznek az előadásban. Igyekeztünk a végletekig elmenni, hogy közvetíthessük az élmény történetét; tehát kísérleti az előadás, amennyiben nem a szokásos közmegegyezéssel eszköztárral dolgozunk.

— Nem fél, hogy ez a szertartás erősen irritálja majd a nézőket? vagy a színházi szakmát?

— A Bűntetések előadása: asszociációs alap. A néző meghatározott élményanyagától és nyitottságától függ, hogy milyen lesz a személyes színházi élménye. A szakma? En vitaalapnak tekintem a produkciókat.

— Hogy bírták a színesek-táncosok a próbák próbatételeit?

— Mivel erősen korlátozott, nagyon pontosan meghatározott, de a maximális energiákat igénylő színészi jelenlétet kér az előadás, talán hihetetlen, de nagyon értékelte őket. És élvezték. E. S.

A Szegedi Nemzeti Színház műsorterve

NAGYSZÍNHÁZ

Május 1., hétfő, 20 óra: Bűntetések, bérletszünet, május 2., kedd, 19 óra: Don Giovanni, Vaszy 1—2. bérlet, május 3., szerda, 19 óra: Don Giovanni, József 1—2. bérlet, május 4., csütörtök, 11 óra: Don Giovanni. Nyugdíjasb., május 5., péntek 19 óra: Don Giovanni, Somlay 1—2. bérlet, május 6., szombat, 19 óra: Don Giovanni, Egressy 1—2. bérlet, május 7., vasárnap, 15 óra: Don Giovanni, Katona bérlet, május 8., hétfő, 18 óra, A Szeged Táncegyüttes utánpótlás csoportjainak évadzáró műsora, május 10., szerda, 20 óra: Bűntetések, Bérletszünet, május 12., péntek, 19 óra: Álarcsbál, Kodály bérlet, május 13., szombat, 19 óra: Álarcsbál, Somlay 1—2. bérlet, május

14., vasárnap, 19 óra: Don Giovanni, Ady 1—2. bérlet, május 15., hétfő, 19 óra: Álarcsbál, Uray 1—2. bérlet.

KISSZÍNHÁZ

Május 2., kedd, 16 óra: Olivér, bérletszünet, május 3., szerda, 19 óra: A Wiener Ensemble — Aus der Fremde műsora, bérletszünet (német nyelvű előadás), máj. 4., csütörtök, 16 óra: Olivér, bérletszünet, május 5., péntek, 19 óra: Olivér, bérletszünet, május 6., szombat, 19 óra: Svábogárdászat, bérletszünet, május 7., vasárnap: Svábogárdászat, Gárdonyi bérlet, május 9., kedd, 19 óra: Az Arbat gyermekei, bérletszünet, május 14., vasárnap, 10 óra: Olivér, bérletszünet, május 15., hétfő, 18 óra: A JATE Olajbányász Táncegyüttes műsora. (X)

Kábeltévémozi a városi televízióban

A szegedi városi televízió mozifilmek vetítését kezdi meg a rendszerbe kötött — és fizető — nézők számára. Májusban, júniusban — kísértetiesen — két-két alkotást vetítenek le, egyszeri ismétléssel.

A nézők a Délmagyaror-

szág mai számában közreadott szavazólap elküldésével választhatnak a rendelkezésre álló filmek közül. A legnagyobb érdeklődést kiváltó alkotásokat május 8-át követő héttől kezdődően láthatják majd a városi televízióban.

Szavazólap

A szegedi városi televízió „Kábeltévémozi” sorozatában a következő filmeket szeretném látni. (A kiválasztott 4 filmet aláhúzással kérjük megjelölni, és a városi tv címére [6720 Szeged, Bajcsy-Zsilinszky utca 11.] elküldeni.)

Félnék vagyok, de hódítani akarok

— francia filmvígjáték
Két férfi a városban — francia krimi
Pucérán és szabadon — francia vígjáték
Luxusbordély Párizsban — francia szatíra
A rendőrség megküzöni — olasz krimi
Szent Lőrinc éjszakája — olasz háborús dráma
Bugsy Malone — amerikai paródia
Atlantic City — kanadai krimi

A film vetítésére a hét _____-i napját
javaslom, _____ órai kezdettel.

Elsősegélynyújtó verseny

Tegnap, pénteken rendezték meg az újszegedi KISZ-táborban a középiskolások megyei elsősegélynyújtó versenyét. Az egészségügyi szakközépiskolák kategóriájában első lett a makói Juhász Gyula Egészségügyi Szakközépiskola csapata. A

gimnáziumok, illetve szakközépiskolások versenyében legjobbnak bizonyult a Csongrádi Batsányi János Gimnázium csapata. A szakmunkásképzők kategóriájában pedig első lett a 601-es számú Makói Szakmunkásképző Iskola.

Benk of nyul

A Győr-Sopron megyei kis falucska halad a korral: Benk of nyul néven hirdeti pénzügyi helyét. Világos a szándék, a nyúli bankról tudnia illik a sors kifürkészhetetlen útján Győrbe vetődő angolunknak, ki a cégről anyanyelvén értesülve, fogadjunk, rohan Nyúlra, és a nyúliakra bízva kemény fontjainak megfizetését. Am hazai gazdasági vetülete is van a zengzetes névnek. Míg angolunk megérkezik, addig is a győri színház reklámozza a Leányvásárban e nyúli műintézetet, persze, nem ingyen... Ötvenezer forintot kap, amiért a nézőknek a műélvezet közben megakad — ha megakad a szemük a színpad díszletei közt tündöklő Benk of nyulon. No, hagyjuk is. Elképzelem, képzelt angol úr miként fakad kacajra e benk láttán.

Hát így állunk. Vagy még igrábbul. Sainos, a nyúliak nyelvi hüflensége országos (botrányos) — fölösleges odamutogatni Szegedről. Magyar nyelv-szakos tanárokkal beszélgettem a minap, az anyanyelv állapotának jó ismerőivel. Azt mondták róla: tragikus és szegénylőni való. Ha igazak a megállapítások, melyek szerint az anyanyelv használatánál nélkül nincs semmiféle ismeret, és — közvetítés, nincs nélküle nemzeti önismeret, identitástudat, nincsen folytonossága a nemzeti múltnak — okkal borúlátók. A laikus is tapasztalhatja, mily szűrke és sekélyes a hétköznapi nyelvhasználat; tele grammatikai bukfenckekkel, a

hivatalos nyelvi tartalmától megfosztott, kompromittált szavunktól hemzsegető politikai. Az otthonok csöndjét praktikus géphangok monológja töri meg. S az iskola? Tesztelik benne a diákokat. Ikszel, aláhúz, feleletet válassz, szegényke. Azért pilronkodhat, ha nem tudja Brazília fő exportcikkét, és a technikaórán kifog rajta a vasreszelés tudománya, de ki figyel oda az „izék”-re, a kétségbeesett dadogásra. A magyar nyelv és irodalom épp olyan tantárgy, mint a földrajz, a kémia, a matematika. Az anyanyelv megtanításának 45 perces mértékegysége természetes, minthogy az csak a szakos tanárnak leosztott feladat. Egyébiránt eme szemlélet ékes bizonyítéka volt az a szegedi összejövetel, amelyen az Anyanyelvpolók Szövetségének megalakulásáról hallhatott a város polgára. Z. Szabó Lászlónak, a szövetség társelnökének tájékoztatására 17 megszállott magyar szakos tanár volt kíváncsi, egy köztisztelőben álló levéltáros — és hét „civil”.

Mindezek miatt sem árt talán közzétenni: ez a szövetség nem egy-két bogaras nyelvész köldöknező fontoskodását jelenti. Nem a nyelvünk gyógyítására szegődtek, azzal nincs baj, bennünk a hiba. Az anyanyelv jogának érvényesítéséért szövetkeztek — értünk. Aki pedig a beszéd-művelők vezérkarának nyújtán kezét írjon, jelentkezzen: 1360 Budapest, Pf. 6! Endőrstend?

M. E.

A Wiener Ensemble Szegeden

Színházi csemege kínálkozik a németül tudóknak szerdán. Ernst Jandl Aus der Fremde (Idegenből) című darabját mutatja be május 3-án, este 7 órakor a KISSzínházban az osztrák Wiener Ensemble. A német

nyelvű előadásra jegyeket kedden és szerdán délelőtt a József Attila Tudományegyetem német tanszékén lehet megvásárolni, illetve telefonon (21-111) megrendelni, illetve az előadás előtt a színházban.

Elhunyt Tabi László

Életének 79. évében betegség következtében elhunyt Tabi László József Attila-díjas író. Temetéséről később intézkednek.

Magyar Írók Szövetsége, Magyar Újságírók Országos Szövetsége, Magyar Népköltészség Művészeti Alapjának Irodalmi Szakosztálya.

Tabi László író, újságíró, humorista 1910. október 7-én Budapesten született. Pályáját a Nemzeti Sport mun-

katársaként kezdte, 1945-től a Ludas Matyi szerkesztője, 1957-től pedig főszerkesztője volt. E lapból ment nyugdíjba 1976-ban.

Számtalan kabarédarabot, vidám rádió- és tv-műsört írt és szerkesztett. A Népszabadságban állandó heti rovata a Pardon, egy perc! volt. Kártyavár című színművéért és addigi munkásságáért 1954-ben, szatirikus írásaiért és vígjátékaiért 1962-ben József Attila-díjat kapott.